

Tomáš Vejmělek

Estonsko jako severská země?

Oponentský posudek

Autor ve své práci zpracovává velmi zajímavé téma národní identity Estonců a jejich dosud spíše neúspěšných snah o to, aby bylo Estonsko vnímáno jako země náležící k severské „rodině“ ekonomicky, politicky i společensky vyspělých zemí. Práce obsahuje několik – především pro českého čtenáře – zajímavých pasáží a přináší do českého diskurzu poměrně nové informace. Nicméně je nutné říci, že práce trpí několika neduhy – stylisticky velmi často pokulhává (...politici představitelé se přinejmenším zarazí – str.6; To je sice hezké, ale... – str. 23; O tom však až později. – str. 24; Island to samé. – str. 52 apod.) a autor je na štíru i s interpunkcí. Z jazykového hlediska práce trochu působí, jako by autor neměl dostatek času upravit pracovní text s vlastními poznámkami osobního charakteru do podoby textu vědeckého.

Přestože se nedomnívám, že by bylo nutné text uměle „natahovat“, autor se na několika místech zbytečně opakuje - na str. 5 a 15 jsou velmi podobné historické přehledy vývoje Estonska ve 20. století a na str. 21 nadbytečně shrnuje to, co napsal na předchozích dvou stranách. Shrnutí jako takové má jistě ve vědecké práci své opodstatnění, ale užívá se v případě složité argumentace, košatého a potenciálně nepřehledného textu apod. Shrnutí argumentů v podstatě jednoho politického projevu je však možná trochu podceňováním čtenářovy funkční gramotnosti. Stejně nadbytečné je dle mého názoru shrnutí na str. 57, které má stejné body jako názvy subkapitol předchozí části.

Co jsem v textu naopak postrádala, byl hlubší popis institucionálních snah Estonska o zařazení se mezi severské země (pokud takové snahy existují). Text se věnuje především politické argumentaci, což je samozřejmě v pořádku, ale bylo by asi vhodné uvést, zda existují i nějaké konkrétní kroky – například spolupracuje Estonsko nadstandardně se severskými zeměmi v EU? Mají nějakou společnou agendu? Jinými slovy – mají snahy o uznání Estonska jako severské země i jiný než proklamativní charakter?

A druhá věc, která mi v textu chyběla, byla alespoň základní zmínka o nadstandardních vztazích mezi Finskem a Estonskem. V textu je sice kapitola se slibným názvem - „Finsko jako specifický případ“ – ale ani ta bohužel o finsko-estonských vztazích nehovoří. Je třeba si uvědomit, že pro Estonce bylo Finsko v době studené války hlavní referenční zemí, díky jazykové příbuznosti sledovali finskou televizi, Finsko bylo například velmi významným partnerem ve vědecké spolupráci (finští vědci pašovali do Estonska jinak zcela nepřístupnou literaturu apod.), Estonci často mluví o Finsku jako o zemi, kterou mohli být oni sami, pokud by nepřišla sovětská okupace. Pokud tedy Estonci vnímají svou zemi jako severskou, pak i díky tomu, že se často považují za „menší bratry“ Finů, ostatně estonská menšina je ve Finsku jednou z nejpočetnějších.

Text obsahuje i některé faktické nepřesnosti, které ale spíše připisuji na vrub stylistické neobratnosti: Finsko by jistě v roce 1955 nedefinovalo svůj vstup do Severské rady jako „čín reagující na zlo“ (str. 35); svou neutralitu zdůrazňuje jen Finsko a Švédsko, ostatní země jsou členy NATO (str. 39); tvrzení o mixu tržní a plánované ekonomiky pochází z velmi starého zdroje (rok 1989), který nereflektuje ekonomickou deregulaci v 90. letech (str. 41), Norsko, Dánsko a Island se v roce 1950 „nepřikláněli“ k NATO, nýbrž jej o rok dříve spoluzakládali (str. 36).

Aby posudek nebyl jen kritický, tak oceňuji autorovu snahu o vytvoření vlastní charakteristiky severských států. Přidala bych možná ještě jeden faktor, o němž se autor okrajově zmiňuje, ale nerozvádí jej – tedy do jaké míry je Estonsko jako severská země vnímána ostatními evropskými zeměmi.

Práci sice doporučuji k obhajobě, ale z výše uvedených důvodů ji nemohu hodnotit lepší známkou než **dobře**.

V Praze 17.6.2012

Barbora Skálová